

SZIL ÁGNES

Életünk legszebb napja

Mozi

Az ég madarai, seregélyek zabálják le a feketeribizli ínyhúzó gyümölcsét, hogy aztán összemocskolják a szomszédok kerti garnitúráját. A gyerek észrevesz: fekete, göndör haja van, úgy egyensúlyoz minden lépésnél a fején, mint ezer rugó. Dinoszaurusznak hívják a többiek: a keze olyan, mint valami csökevényes faág, amelynek semmi köze a testhez. Látja, hogy ott fekszem a nyugágyban: ezeréves darab, foltokban jön le róla az elüszkösödött fehér festék, nem érdekel, hogy néz ki rajta a pokróc. Szomszédék körülkerítették a tavat, jó félméteres csirkehálóval, hogy ne menjen bele a három kacsa, ez öt éve volt, aztán úgy maradt, a gyerek már régen nem érdeklődik a tó iránt, tudja, hogy nem szabad közelebb mennie. Időnként oda csámpázik mégis: a végtelen unalomban, a falu délutáni csöndjében, mielőtt kimenének a parasztemberek újra a határba, a fiú száraz kenyeret dobál a vízbe, és várja, hogy feljöjjenek érte a tenyérnyi aranyhalak. A halak néha megdöglenek: fehér hasuk világít a zöldes vízen, apuka akkor levadássza egy direkt erre a célra rendszerezett merítőhálóval.

A gyerek tizenhét éves. Fekete pólót visel, valami öldmeganyád zenekar emblémája terpeszkedik rajta, a nagymama vette a Denevér butikban. A nagymama vagány: kockás farmert meg rózsaszín felsőt visel, nem zavarja a hatvan év: épp Svájcban van, dolgozni ment, egy másik, jóval idősebb nagymamára vigyáz meg egy golden retrieverre, és közben szarrá keresi magát. A másik hölgy már nyolcvanas, nem azt nézi, kimehet-e még futni a parkba, engedi-e az időjárás, hanem remegő kézzel veszi át a fél marék gyógyszer, küldi lefele az ásványvízzel, kap kicsi szirupot, ha nem jön a kaka, aztán meg elüldögél a szobavécén, és egész álló nap nézi a tévét. A magyar nagymama szereti a másikat, kedvesen dolgozik a testén: kitörli, fürdeti, átkeni a hajlatokat babaolajjal, a svájci nagymama is szereti a másikat, dűnnyög németül, akár egy kisbaba, van foga, gyönyörű, fényes protézis, de járni nem fog többé már soha.

A gyerek tudja, hogy nincs itthon náluk senki. Mindkét szülő dolgozik, legalábbis ő ezt hiszi, nem tudja, hogy egyikük már munkanélküli, csak ezt senkinek nem merete eddig bevallani, így reggel elindul a Forddal a város felé, mintha várná az iroda. Kora délután van, a gyerek már véghezvitt mindent, amit arra a napra szánt: tizenegykor kelt abban a bűzös barlangban, ahová rajta kívül be sem mehet más, ahol szinte sosem húzza fel a redőnyt, feketék a falak, néhol meg sötétlilák. Nincs kedve

enni se. Át kellene menni a szomszéd utcába, a vendéglőbe, az ételhordóval: fél tizenkettőkor már kiadják az ebédet, így nem kell vergődnie a reggelivel, de Dinoszaurusz nem megy, az ebéd ott ragad, a konyhalány mártja ki a pörkölt szaftját a kincstári edényből. Tudja, hogy senki nem reklamál, mindenki nyugodt, hogy eszik a gyerek. Ha itthon lenne a mama, ő főzne, asztalhoz ültetné a gyereket, az duzzogva enné a krumplisztészát, kis költségvetésű öröm, menne a Kossuth rádió, mert a mamát érdekli, hogy mi történik ebben az országban.

Dinoszaurusz a szemétdombhoz megy, ott tartanak ezek minden istennyilát, főleg a lenyesett ágakat, azokat a holmikát, amikkel tényleg nincsen mit kezdeni. Nem érdekli ezeket a szelektív hulladékgyűjtés, pedig ment a népszerűsítés a faluban, behívtak mindenkit a kultúrotthonba: mindent át kell válogatni, mehet a komposztra, ami elrohad, kivéve persze a baromfiudvar dögeit. Az öreg parasztok bólogatnak, nikotintól sárga, vastag körmükkel kocogtatják a kocsmában az üvegpoharak oldalát, hogy megint mi ez a bolondéria, épeszű ember nem dob ki semmit, ami még valamire is jó lehet.

A Dinoszaurusz itt hordja össze az ágakat, biztosan volt cserkész valaha, vagy az apja legalább úttörő, mert szépen összekészíti a kupacot: akkurátusan papírt hoz a kerti budiból, szépen összecsavarja. Jó buli lesz: pattogni fognak a gallyak, lehet, hogy felcsapnak majd a lángok a diófa ágaihoz. Annak meg se kottyán, magasan is van, zöld, áramlanak benne a nedvek, legfeljebb megpörkölődik egy-két levél. Öngyűjtőt vesz elő a hülyegyerek a farzsebéből, én nem tudhatom, de most adta vissza a barom osztályfőnök a héten, júniusban, meg két pakli magyar kártyát, februárban vette el, a haverjától kapta Dínó, két meztelen nő van rajta vagy majdnem meztelen. Most megáll a keze, megnézi, és tényleg: nem is egészen pucérak, annál érdekesebb.

Nem akar meggyulladni a papír: vastag, színes lapok, abba szokta csomagolni a tampont az anyja. Ki tudja, miért szeretnek ide kijárni a kert végébe az öregek, üldögélni a pókháló közt, a még meleg potyadék fölött, hónuk alatt hozva az újságot. Amit nem dobnak le, azt begyömöszöli az üstházba az anyja, aztán nyár közepén, amikor már érik a csemegekukorica, alágújt, forr a víz az egész évi betét- és tampontermés fölött, ötven csó zuttyan bele, húsz perc múlva már viszik is a rokonoknak, párás nejlonzacskóba igazgatva. A csövek száma szigorúan egyezik a rokonokéval, illetve ha azok igen kevesen vannak, akkor annak egész számú többszöröse.

A Dinoszaurusz körülnéz, nem jut eszébe semmi, hogyan lehetne meggyújtani, kattogatja hülyén a gyűjtőt, aztán eszébe jut a fóliasátor: ha nem akart fellobbanni odabent a tűz, a mama benzines ronggyal segített az ügyön. Dínó odabilleg óriási lépéseivel, felsőtteste inog, mint valami játékmadárnak, lecsavarja a marmonkanna kupakját, épp odalátok, feltekerték az oldallapot. Valami öreg nadrág foszlányait találja: terepmintás, vastag a textil, alig issza a benzint, megnedvesíti Dínó kezét, Kisújszállás, Karcag, majd megjön a szarszag, hallja a fejében Dínó a rég meghalt dédike hangját, tud ilyeneket a svájci nagymama is biztos, németül, megtörli a kezét a nadrág további darabjaiba, a benzines rész köré igazítja, pattogatja megint a gyűj-

tót. A másik szomszédból átnéz a bácsi: áll a létrán: fogatlan szájával szürcsöli a rést a savanyú nyári alma esővágta repedésén, döbrent arccal figyel a gyereket, szeretne rákiáltani, de aztán nem teszi: eszébe jutnak a megcigiztetett békák meg az elcsinált macskakölykök.

Dínó lassan végez: felállítgatja az ágakat, a papír köré a vékonyak kerülnek, ahhoz támogatja a vastagabbakat, hátrébb lép, megszemléli a művét. A fahulladék között megbúvó csigákat összeszedi, bele egy kék zománcos, fülét vesztett edénybe, elviszi jó messzire, majd bedobja a tyúkoknak. Egyelőre a bontott ablakok mellé teszi le, kitört üvegük messziről ásít, a hibás táblák összegyűjtik a nap sugarait. Most eszébe jut valami hasznos: mocskos ujját szájába véve megnézi, merről fúj a szél, át-sétál a kupac másik oldalára, hogy hátába kapja a szelet. Óvatosan fél térdre ereszkedik, mint egy lovag, aki várja a csapást, hogy levágják a fejét, vagy épp most üssék lovaggá, megpörcögteti a gyújtót, és a rongy lassan lángra kap, átég a benzines rész, füstöl körülötte az anyag, a soha meg nem nézett szórólapok, aztán felmelegszik a spray-s doboz is, épp a tűzfészek alatt, még olvasható lenne az írás, hogy felnyitni és sugárzó hő hatásának kitenni még üres állapotban is veszélyes és tilos, de szegény Dínó ezt már sohasem fogja elolvasni, a fél arcát fogja, amin végigszánkázott a robbanás, érzi a megpörkölt szempillák meg a haj gyomorforgató szagát. Aztán elkapja a kezét a végigégett bőrről, a diófa alsó ágára néz: odáig nem ér el a tűz, akkor sem, ha ő most innen bemegy, ez az első értelmes gondolata életében, elborítja azért az esővízes hordót, végigömlik a víz a kitaposott ösvényen, alig ér el a tűz közelébe. Rám néz a gyerek, a drótkerítés túloldalára, két másodpercre összekapcsolódik a tekintetünk, segítenék, ha kérné, de nem fogja kérni úgyse, visszanézek az újságba, nincs többé már mozi. Tata lejön a létrán, összecsucskja, tanácstalanul megáll, mit is csináljon vele, aztán nekitámasztja a göcsörtös, fehér almatörzsnek. Ezerszer elmondták neki, ne másszon fel az ősoreg, lapos talpú műbőr papucsban, most a lábára néz, és visszabilleg a házba, át a veteményesen.

Életünk legszebb napja

Ülünk, és a tálkába köpködöm a befőttből a picike csutkát a teraszon, amelyről el lett mondva ezt megelőzőleg, hogy eklektikus stílusú, még a nagypapa családja építette az 1930-as években. Lassan lett elmondva, hogy biztosan megértsem. Aranyalma szegfűszeggel, mondja a jövendő anyós, különleges zamata van, teszi hozzá, én meg bólogatok, anélkül, hogy bárkire tekintenék. Látom azért, hogy a jövendő apósra néz, az észrevételezi-e, hogy mekkora egy bunkó vagyok, és hogy is szerethet egy ilyen nőt Balázs. Anyós olyan árnyalatúra festette vissza a haját, amilyen a Balázsé, pedig a nappaliban kiállított képeken látszik, hogy ő eredetileg sötét hajú. Szépen csillog a bútorokon a méhviasz tartalmú ápolószer. Megnéztem a mosókonyhában, mit használ, hogy szükség esetén szóba hozzam. Igen, különleges aromája van ennek az aranyalmának, emelem fel a fejem a damaszt felett – a másik férfinak, N-nek

is, teszem hozzá magamban. A végtelen, fényes víztükör jut eszembe, a balatoni, giccsbe hajló alkonyat, amely egy másik nyaraló szerint festők ecsetje után kívánkozik, már ha mondanak ilyet normális emberek. Az van most előttem, ahogy a másik férfi lehúzza a vállamról a bikini pántját. A kapoccsal nem boldogul, elől van, szokatlan neki, suttog a feltűzött hajamba, a másik részt viszont azonnal le tudja venni, kibújtat belőle, ezen a téren működik a két nem közötti ekvivalencia. A zsákmányt a karjára akasztja, elúszik jó messzire, és nevet, hogy akkor viszontlátásra holnap. A mozgása esetlen, kutyázik csak, nem dicsérné meg az edzőm, igaz, engem se dicsér, amikor a süteményt eszem reggelenként, rögtön, ahogy kilépek a medencetérből.

Az egyetlen sport, ami hizlal, az úszás, mondja a majdnem-vőlegény, a tó felé pillant, visszatér a teraszra a végre kibontott Chardonnay-val, és azt mondja, jót tenne nekem másnap reggel egy kiruccanás. Azt válaszolom, míg a pohárban körülhajtom a bort, hogy másfajta testmozgásra gondoltam hajnalban, merően Balázs szemébe nézek, az öregek azt hiszik, azonnal megártott a bor, pedig én igazából ilyen vagyok. Anyósjelöltben megáll az ütő, apósjelölt zavartan elmosolyodik. Balázs teli szájjal nevet, magához húz a meg-meglemlülő nyugágyban. Após titokban elégedett, milyen tüzes menyecskét fogott a fia, és mostantól kezdve hercegnőnek nevez, amelyen csak igen ritkán üt át az irónia. Meg merem kockáztatni, hogy kedvel engem, s kapcsolatunkba, már a részéről, belevegyül néha egy-egy kis megkívánás. Egyszer elmondom neki, csak úgy, a tisztánlátás végett, hogy utoljára mikor volt nálam idősebb fiúm. Olyan régen, hogy az már a soha kategória.

Tudok-e főzni, kérdezi kedélyesnek szánt hangsúllyal anyós, én meg végigdörzsölöm a maradék kenyeret az asztalterítón, hullik a morzsa. Halászevet etettek velem, ez az első eset, hogy megeszem, udvariasságból. Csak félhangosan vetem oda, hogy igen, borsólevest meg mindenféle főzeléket. Balázs nem eszik meg akármit, mondja após a terasz túlsó feléről, oda száműzték, mert bagózik szegény. Én sem, válaszolom, és pár milliméternyit odébb tolom az aranyalmát. Koccan a köröm a porcelánon. Meissen, mondja Balázs később, ne firtassuk, honnan van. Mintha hamutartót nyalnál, olyan lehet a szája, mondja később anyós lázítóan Balázsnak, aki majd azt állítja, hogy ne izguljon, mert még szülés előtt le fogok szokni.

N. bezzeg mindent megeszik, azt is, amit majdnem odaégetek a sütőben neki, amikor feltesz a pultra – az első dolog, amit megnéztem rajta, a bicepsze volt, erotikus a felkarja, vágyakozást ébreszt bennem, még ha csak visszagondolok is, a hajdanvolt pizza fehér törpévé roskad a világegyetem egy csillagtól meg nem világított, sötét terében. Jó lenne most, após cigarettatárcájában matatva arra gondolni, hogy még mindig rám gondol valahol, nem hízott el a sok előre gyártott kajától, nem született két copfos, fogszabályzós lánya odaát, ahová elúszott végül a karjára fűzött bikinimmel. Hogy nem nőszült meg, hogy nem egy kínai mosodásnak dolgozik, és persze, hogy még mindig engem szeret.

Anyós mindenáron velem akar jönni a ruhakölcsönzőbe, húzkodja le a hátamon a selymet és a tafotát, hátha el tudná takarni a tetoválásom vagy legalábbis a durva részeket. Fülbevalót is választ, nem érdekli, hogy nincs kifúrva a cimpám, oda se figyel, amikor azt mondom, én anyámékon kívül nem akarok meghívni a nagy napra senkit. Végül benyögök, nagy kinnal, egy nevet. Már a templom előtt vagyunk, leparkol a limuzin, amikor azt mondom az öcsémnek, aki mégiscsak az egyetlen, aki nagy néha megért, hogy akkor ezt most meg kell cselekedni. Kezébe nyomok egy tűt, ő meg felnyihog, hogy ezt mégis hogy szereztem, a szoknya legaljára tűztem be, belültre, hogy csak néha érjek hozzá. Fájni fog, mondja, még a nyelvét is kinyújtja, úgy igyekszik, amikor átdöfi a fülem. Csak egy villanást érzek, nem is fáj, a két megivott bátorító feles elégségesnek bizonyul, de a videón jól látszik, ahogy a szertartás alatt a bal fülcimpámból csöpög a vér, a műtermi képekből majd kiretusálják. Hajnalban majd N. lenyalja rólam, amíg kisurranok egy utolsó cigarettára, kunyerálva egyet após megcsappant készletéből. Most nem csókolhatsz meg, mondom neki, örök boldogságra vagyok ítélve, ahogy fölém hajol a párás füstgomolyban, beleszív egyet ő is, ajkához téve a remegő kezem. A kerti csapra akarok koncentrálni, a nagy üvegajtón átpirosuló tűzoltókészülékre vagy bármire, nem N. felém közelítő testére. Kivel beszélsz, kérdezi tíz perc múlva Balázs, hallottam az előbb a hangodat, hozza utánam a ruhához illő kiskabátot, hiába, mindenre gondolnak ezek az újdonságú anyósok, még azokban a pillanatokban is, amikor két barátnővel elemzik az egyébként pöpecre sikerült ruhám, meg azokat az igen drága, halványzöld kelyhű, divatos virágokat. Hát senkivel, mondom Balázsnak a szemébe mosolyogva, derűsen, csak elgondolkodtam, hogy mostantól fogva mennyi minden megváltozik. Mi például, kérdezi fáradtan és bizakodva. Fél kettőre jár, kétszáz vendéggel paroláztam, ronkálló a rúzsom, most nincs kedvem hazudni, még ha eutanáziáról lenne szó, se. Hát semmi, tulajdonképpen, válaszolom: minden vasárnap mehetünk anyádhoz, mondom szomorúan, megihatsz két sört is ebéd után, majd fogok én vezetni, és azal elnyomom az utolsó, a legutolsó szálát.

Hatvan

Régen jó volt, régen boldogok voltunk. Valaki, ha ránk gondolt, hagyott egy szál vágott virágot a lakásajtó kilincsén, mi is vittünk másnak, és így az sem volt érdekes, ha az illető, akit kerestünk, esetleg nem volt otthon. Néha mi is találtunk ezt-azt. Egyszer egy gyönyörű, fényes és hatalmas almát, a kapuoszlopon, sose derült ki, hogy kitől. Jó, hogy le nem fújta a szél. Milyen kiábrándító lett volna ott találni a sárban, felhasadt bőrrel, összezúzva. Ha nem tökéletes az ajándék, akkor nem is kell. Azokban a napokban még tudtam, kitől jöhetett, ma meg már nem fontos az egész, nem érdekes, csupán a nagy, kifényesített alma létezése. Sosem mertem megenni: ráncosra száradt ott a kamra polcán. Lajosék akkor még nem váltak el, Misáékkal el lehetett menni focizni minden csütörtökön, amíg szinte mindenkinek

meg nem kellett műteni valamijét, aztán viszont új mozgásformák kerültek kilátásba, a Lajos elvált feleségét ugyanis istenesen el lehetett volna lazsnakolni, ha esetleg úgy hozta volna az élet.

Furcsa egy hely: vagy nyolc éve nem jártam erre. Az asszony küldött be, ki kell cseréltetni a cipzárt a gyerek dzsekijében. Felmész a második emeletre, a régi bevásárlóközpontban, át a kínai részen, aztán végigmész a játék-és könyvesbolton, és annak a leghátsó csücskében lesz a cipésműhely – na, ott cserélik a zipzárt, ilyet se hallottam még. Hogy ezt a suszter. De mindegy. Mondtam, hogy a dzsekijét igazán behozhatná ide önállóan a gyerek, már tizenhat éves, a megyeszékhelyre jár középiskolába, ingázik minden nap, megtehetné simán. Az iskolája ott van a szomszéd házban, annyira, hogy azt beszéljük, a tervek szerint a tornaterem csücske konkrétan ide lóg be, mert elnézte a tervező, a kínai bolt közepéig, hát igazán megtehetné D. azt a kis távolságot, a kosárpalánktól idáig. Pont, mintha dobni akarna egyet, és nekifutna, és átvinné lendületében azt a néhány falat. De azt mondja az anyja, aki, ebből is látszik, már csak másodsorban a feleségem, hogy kínos neki, nem szeret beszélni idegenekkel, pláne nem egész nap húzkodni egy hatalmas, bálaszzerű csomagot, benne egy téli dzsekivel. Meg lehet, hogy el is hagyná. Nekem persze nem kínos hozni-vinni a bálát, én ráérek, be tudok buszozni urasan, mondja, és hiába tiltakozom, hogy jövő télen már nem is lesz jó a gyerekre ez a kabát, kinövi biztosan, az asszony viszont azt makogja, hogy ne vacakoljak már, ő aztán nem turkál még egyet neki. Sose lehet tudni, mit hajlandó felvenni és mit nem ez a gyerek, ez már bizonyított, mondja, és részéről a téma lezárva. Hát, a zipzár, az nem bizonyított, mondom szárazon, de nem vitatkozom. Nekem is ő turkálja a kabátokat. Magának meg a szövetkabátot, van neki vagy tizenhárom, mindegyik gombos, az biztos.

A kínai boltnak jellegzetes szaga van, mellette, a lépcsőfordulónál valami érthetetlen oknál fogva egy festménylerakat, ez itt volt már nyolc éve is. Egész normális tulipánokat tudtak odakenni, alföldi tájakat, agyam elhagyom, honnan tudják megállapítani, hogy melyik táj honnan való. A festmények mögött fazekak és kisebb háztartási cikkek vannak, amögött lehet a papírbolt.

Pont a hatvanadik születésnapomon koptatom itt a követ, ami ráadásul egy szombat, amelyen jól el lehetne sütogetni valamit a hobbikertben. Esetleg meg lehetne hívni valakiket, mondjuk a nővéreméket, aki a hús mellé megcsinálná a céklaszószot, vagy legalábbis szó nélkül felajánlaná. A feleségem persze nem fogadná el, de Szilvi erősködne, és mégis lenne valami. A feleségem azt mondja, ne higgyem már, hogy ilyenkor bárki is ráér, Szilviék Torontóba mentek, a középső fiukhoz, Lajos kórházban, a szomszédok meg tatarozzák a házat, be kell engednünk a kőműveseket az udvarunkba. Nesze neked, hobbikert, gondolom, így nem mehetünk sehova. A gyerek nem szólt semmit a vitához, mert még alszik, pedig reggel tizenegy van.

Ha már itt vagyok, végignézem a kínálatot, és megállapítom, hogy ebben a háztartási boltban csaknem kizárólag kuktát lehet kapni, amint látom, meglehetősen borsos áron. Odébb meg már a fejlesztő játékok következnek, minden játékra az van

írva, hogy fejlesztő, hát ők csak tudják, meg aztán egy nullát így még hozzá lehet írni az árhoz. Lassan átverekszem magam a suszterműhelyhez, amely nem több, mint egy kisebb szoba, szerencsére ennek van ablaka. Hihetetlen, hogy az emberek még egyáltalán javíttatnak, legalábbis azt hinné az ember, hogy minden azonnal megy a szemébe, nekem határozottan ez a benyomásom. Ha rajtam múlna, ez a rohadt kabát is, nem érdekelné a Nike-jel. Annál is kevésbé, mert meg sem lehet javítani, állítja a fiatal suszter, aki az illúzió kedvéért matatott valamit a kabáton. Százhetven forint volt a buszjegy, oda-vissza háromnegyven, meg elment a fele szombatom. Ott állok, kezemben egy dagadtra tömött kabáttal, tanácstalanul, hogyan fogom belegyömöszölni a tízliteres, rácsokból összeállított műanyag kukába, amikor megcsördül a mobiltelefonom. A feleségem az, ki más, azt mondja, eszembe ne jusson kидobni a kabátot, igazi látnok, huszonöt év alatt simán látja minden gondolatom, még akkor is, ha elmegyek tíz kilométerrel arrébb. Ha a kocsit nem tudják kicserélni, legfeljebb szétbontja ő az egészet, és ne mondjam, hogy jövő télen nem lesz már jó, hát százkilencvenöt a gyerek, ne mondjam már, hogy tovább fog nőni. Kocsiról nem is volt szó, mondom csüggedten, és meg sem kérdezve, mivel tartozom, magam után vonszolva a kabátot, kilépkedek a boltból, keresztül a barbikon és a termoszokon, körösi tájakon és nárciszos tájképeken.

Odahaza nem vár virág a kapufélfán, pedig most igazán eszükbe juthattam volna, elvégre ma vagyok hatvan. A kutya sem jön elé, ezúttal szó szerint értve, biztosan kiengedték a szomszédok kőművesei, akik a furgonnal mellesleg eltorlaszolták a bejárónkat. Az asszony behúzódott, nem nyitja ki az ajtót, úgy szuszakolom be magam, a kabátot előretolva, a sötét előszobába, a tetves pálmája mellett. Ekkor aztán rám vetik magukat: mindenki kiabál és ünnepel, van torta égő hatvanas számmal, lufik meg girlandok, a kabátot kiejtem a kezemből, gondosan berugdosom a sarokba, amíg eldurranom a pezsgőt. Az ajándékom egy helyre kis festmény, a Körös egy kanyarulata vagy mi, nagy kínban azt mondom, hogy igen, szép, lassan elkezdhetjük most már ezeket gyűjteni, meg a kuktákat és a termoszokat, ezt nem értik, csak néznek rám értetlenül, de mindegy, az első kortyok után mind végigölelnek, kampaj, kiáltom, na zdaróvj, a sor végén ott van Lajos elvált felesége, aki nagy, erős műfogsorával jelentőségteljesen egy óriási almába harap.